

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.02.2022

§ 56

Valtuustoaloite: Suunnitelma yhteistyössä VR:n, Matkahuollon ja Lahden kaupungin kanssa Matkakeskuksen terminaalin katososan suojaamiseksi säämuutoksilta ja miten kaukoliikenteen linja-automatkustajat voisivat paremmin hyödyntää rautatieasemarakennusta KV

980/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Projektipäällikkö Riitta Niskanen p. 050 559 4200

Asemakaava-arkkitehti Kimmo Sutinen p. 050 398 5160

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 27.01.2022

§ 15

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Päätös

Jäsen Ville Hälisen muutosehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa valtuustoaloitteeseen perusteluosan mukaisen vastauksen ja samalla velvoittaa kaupunkiympäristön palvelualueita käynnistämään toteuttamisesityksen mukaiset toimenpiteet.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Ville Hälinen teki seuraavan muutosehdotuksen: "Esitän että hylkäämme aloitteen vaiheen kaksi osalta ja sääsuojaa ei toteuteta sen hinnan takia. Kamerateat ja näytöt toteutetaan esityksen mukaisesti."

I varapuheenjohtaja Anita Immonen kannatti tehtyä esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen äänestysjärjestelmässä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Ville Hälinen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 4 JAA-ääntä (Nikkilä, Kastehelmi, Sairomaa, Viinikka) ja 6 EI-ääntä (McCarron, Tuomi, Hälinen, Rantanen, Immonen, Sorsa). Äänestyslista on liitteenä.

Puheenjohtaja totesi jäsen Ville Hälinen muutosehdotuksen voittaneen äänin 6-4.

Perusteluosa

Kaupunkiympäristölautakunta kokouksessaan 29.09.2021 § 39 päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. Lautakunta edellytti tarkemman kustannusarvion laatimista live-videonäytöstä ja infoseinästä sekä merkittävästi edullisemmasta vaihtoehdosta katokselle.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen esitetään, että kaupunki on tutkinut useita sääsuojavaihtoehtoja ja laatinut esityksen kaukoliikenneterminaalin sääsuojauksen toteuttamisesta vaiheittain. Lisäksi kaupunki on laatinut tarkennetun ehdotuksen kustannusarvioineen aikataulukoonnäytön sekä kaukoliikenteen laiturien live-kameranäyttöjen toteuttamisesta odotusaulaan. Suunnittelu on tehty yhteistyössä Lahden Seudun Liikenteen, Matkahuollon sekä VR:n kanssa.

Terminaalikatoksen sääsuojaus

Lahden matkakeskus on arvokas ja arvostettu kokonaisuus. Se toimii osaltaan Lahdenkaupungin käyntikorttina sekä kaupunkilaisten päivittäisenä toimintaympäristönä. Toteutetunkaukoliikenneterminaalin lähtötietoina on ollut linja-autojen korkuisen katoksen toteuttaminen.

Korkea katos ei tällöin suojaa linja-autoa odottavia ihmisiä riittävästi. Katoksen alapuolinenpenkkikaluste kastuu tuulen puhaltaessa vaihtelevista suunnista ja märät penkit ovat aiheuttaneet käyttäjissä jatkuvaa tyytymättömyyttä.

Penkkikalusteen suojaamista on tutkittu vuonna 2017, jolloin päädyttiin sääsuojauksenrakentamatta jättämiseen kaupunkikuvallisista syistä. Uudessa luonnossuunnitelmassa penkkikalusteen suojaamiseksi löytyi ratkaisumalli, joka kaupunkikuvallisesti vastaa laadultaan ja ilmeeltään aiemmin toteutettua kaukoliikenneterminaalin katos- ja kalustemaailmaa. Ehdotuksen mukaan laiturikatoksen eteläreunaan sijoitetaan uusi matalampi katos, joka antaa suojan niin penkillä istujille kuin seisten

odottaville. Katos on 2.5m korkea, valaistu ja se noudattelee muodoltaan kuin materiaaleiltaan nykyistä terminaalikatosta. Katos vaatii olemassa olevan takaseinämän rakenteiden vahvistusta. Ratkaisun kustannusarvio suunnittelukuluinen oli 429 000 euroa.

Kaupunkiympäristölautakunnan kehotuksesta on tutkittu keinoja, joilla sääsuojan kustannuksia voitaisiin alentaa tinkimättä ympäristön laadusta tai toiminnallisuudesta. Tutkittavana oli neljä huojennusvaihtoehtoa. Katoksen lyhentäminen vain osalle penkkiriviä todettiin eriarvoistavaksi ja toteutus jäisi kaupunkikuvallisesti keskeneräiseksi. Halvempien materiaalien käyttäminen taas rikkoisi yhtenäistä kaupunkikuvaa, alentaisi olevan rakenteen arvoa. Halvempien materiaalien ajan, kulutuksen ja ilkvallan -kesto ei ole riittävää tälle paikalla. Pintamateriaalien kustannusvaikutus on muutoinkin pieni. Tutkittavaksi jäivät vaihtoehdot, joissa tingittiin katoksen leveydestä tai lisättiin tukipilareita. Kavennetun katoksen riskinä on vajaaksi jäävä suojaavuus ja lisäpilarit heikentävät kaupunkikuvaa ja kunnossapitoa. Huojennusvaihtoehtojen kustannusarviot sijoittuivat 360.500 euron ja 399 900 euron välille. Tutkituilla toimenpiteillä kustannussäästö jää melko vähäiseksi, ja penkkien toiminnallisuus, ylläpidettävyys ja kaupunkikuva heikentyvät (arkkitehdin lausunto liitteenä), joten toteutettavaksi esitetään alkuperäistä 2.5 metriä leveään katoksen suunnitteluratkaisua.

Arvioitu rakenteen hintaan (suunnittelukuluineen 429 000 euroa) vaikuttaa työsuorituksen monimutkaisuus ja tämän hetken suhdanteet.

Kansirakenteeseen kajoaminen edellyttää merkittäviä rakennetta vahvistavia rakennustoimia tavoitteen mukaisen suojaavan katoksen lisäämiseksi kokonaisuuteen. Viimeisen vuoden aikana myös rakennusmateriaalien, erityisesti teräksen hintojen nousu on ollut merkittävää.

Sääsuojan toteutusta on mahdollista vaiheistaa siten, että ensimmäisessä vaiheessa rakennettaisiin kolme penkkiä terminaalikatoksen suojaamalle keskialueelle ja toisessa vaiheessa lopullinen katos pitkälle penkkiriville. Lisäpenkit ovat paikkaan suunniteltuja ja niiden kustannusarvio on 11 100 euroa.

Matkustajainformaation parantaminen

Matkakeskuksen kaikille käyttäjille tarkoitettu lämmin ja säältä suojattu odotustila on rautatieasemarakennuksen aula istumapaikkoineen ja palveluineen. Aulassa on myös niin juna-, kaukoliikenne- kuin paikallisliikenteen aikataulunäyttöjä, joiden perusteella on mahdollista aikatauluttaa odotusaika laitureilla muutamiin minuutteihin.

Asemarakennus on valvottu tila ja odotusaula on auki päivittäin klo 05.30 – 23.15 välisen ajan.

Ajantasaisen aikataulutiedon tarjoaminen asema-aulassa katsotaan lisäävän kaukoliikenteen matkustajien asema-aulan käytön mielekkyyttä terminaalikatoksessa odottelun sijaan. Ratkaisuna ehdotetaan live-kuvan tuottamista terminaalin laitureilta asema-aulaan. Jokaiselle laiturille tulisi oma kamera (7 kpl) ja ne sijoitettaisiin laitureiden edessä oleviin peruutuskamera- ja aikataulunäyttöihin, joiden tekniset järjestelmät ovat muutoinkin akuutin saneerauksen tarpeessa. Kamera-asennukset olisi järkevää tehdä em. saneerauksen kanssa samanaikaisesti. Laiturikuvat ohjataan Vesijärvenkadun varrella olevaan sähkökeskukseen, jossa kuvat yhdistetään ja tieto välitetään asema-aulan pohjoisseinämälle sijoitettuihin näyttöihin. Näytöissä esitetään laiturikuvan lisäksi laiturilta lähtevien bussien aikataulutiedot.

Matkahuollon toiveesta tutkittiin vielä mahdollisuus toteuttaa live-kuvaa Askonkadun suuntaan, jolloin odotusaulassa odottava matkustaja saisi

tiedon lähestyvistä linja-autosta riittävän ajoissa ehtiäkseen laiturille. Terminaalikentällä on jo tähän tarkoitukseen olemassa kamera valmiina ja odotusaulaan laiturinäyttöjen alapuolelle on mahdollisuus toteuttaa tätä varten lisänäyttö. Tämän toteutuksen kustannus on noin 3 000 euroa.

Asema-aulan käytettävyyden parantamiseksi on aulan itäseinämälle suunniteltu aikataulujen koontinäyttö, jossa olisi VR:n, kaukoliikenteen ja LSL:n aikataulut, Matkakeskuksen kartta ja muuta mahdollista informaatiota. Suunnitteluprosessin aikana myös Vammaisneuvosto esitti toiveen saada asema-aulaan aikataulunäytöt silmän korkeudelle, mihin tarpeeseen koontinäyttö vastaa.

Laiturikameranäyttöjen ja aikataulukoontinäytön kustannusarvio on 68 000 euroa. Vain toisen näistä toteutuessa kamaranäyttöjen kustannusarvio on 49 000 euroa ja aikataulujen koontinäytön kustannusarvio 35 000 euroa. Jos laiturikamerat toteutetaan samanaikaisesti, peruutuskameranäyttöjen saneerauksen kanssa jo tämän kevään aikana, saadaan n. 4 000 euron säästö. Koontinäytön vuosittainen operointikulu olisi n. 5 000 euroa. Ratkaisu ja operointimalli olisi vastaavanlainen kuin Kuopion Matkakeskuksessa. Kaupunki tulisi vastaamaan investoinneista ja operoinnista. Matkakeskuksen toimijat osallistuvat aikataulutiedon tuottamiseen.

Matkahuollon lipunmyynti ja rahtitoiminnot

Matkahuollon lipunmyynnin sijoittuminen asemarakennukseen oli asetettu tavoitteeksi matkakeskuksen toteuttamisen yhteydessä, mutta Matkahuolto ei nähnyt tätä tuolloin omalta osaltaan mahdolliseksi. Nyt myös VR on lopettanut jo oman lipunmyyntitoiminnan asemalla. Matkahuollon ilmoituksen mukaan asiakaspalvelun osuus Askonkadun pisteellä on suhteellisen pieni ja henkilöstö työskentelee samalla myös

rahdin puolella, joten asiakaspalvelun eriyttämistä rautatieasemalle ei nähdä mahdolliseksi. Sen sijaan sähköisten palveluiden käyttö on kasvanut ja kasvaa edelleen ja Matkahuollolla on käytettävissä Lahden alueella kymmeniä pisteitä pakettien tuontiin tai noutoon, mikä vähentää Askonkadun pisteen asiakaspalvelun osuutta edelleen.

Toteuttamisesitys

Vaihe 1: Vuoden 2022 työohjelmassa odotusaulan livekamera- ja koontinäytöt (n. 70 000 euroa).

Vaihe 2: Vuoden 2023 työohjelmassa lisäpenkit katoksen keskelle (11 100 euroa) ja katoksen sääsuoja (429 000 euroa).

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -